

AVOKATI I POPULLIT

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT

Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës,
trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtëruës

Tel/Fax: +355 4 2380 300/345
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. Prot. Tiranë ___/___/2019
Nr. Dok. 201900813/2

Lënda: *Rekomandohet përmirësimi i kushteve dhe i trajtimit të të huajve të parregullt në Qendrën e Mbyllur për të Huajt Kareç.*

Drejtuar: **Z. Ardi VELIU**
Drejtor i Përgjithshëm i Policisë së Shtetit

TIRANË

Z. Eduart MERKAJ
Drejtor i Departamentit për Kufirin dhe Migracionin
Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit

TIRANË

Z. Gëzim GOÇI
Drejtor i Qendrës së Mbyllur për të Huajt

KAREC

Të nderuar zotërinj,

Avokati i Popullit, në rolin e Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës, Trajtimit ose Dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtëruës, në vijim Mekanizmi Kombëtar¹, bazuar në nenin 19/1 të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999, "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar, kreu një inspektim në Qendrën e Mbyllur për të Huajt në Kareç. Inspektimi u krye në datën 29.05.2019, sipas një plani inspektimi të miratuar nga Avokati i Popullit. Në përbërje të grupit inspektues ishin, Z. Genci Tërpo dhe Z. Alfred Koçobashi, me detyrë Nd/Komisionerë pranë Mekanizmit Kombëtar të shoqëruar dhe nga dy ekspertë të huaj konkretisht, Z. Markus Jaegger, dhe Z. Patricio Gonella, pjesë e Observatorit të Mekanizmave të Parandalimit të Torturës të Këshillit të Europës si dhe nga 2 (dy) përkthyes shqiptarë të gjuhës angleze.

¹ Neni 74/1 i ligjit nr. 8328, datë 16.04.1998, "Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve", i ndryshuar.

Objektivi kryesor i kësaj vizite monitoruese ishte vlerësimi i kushteve në Qendrën e Mbyllur për të Huajt në Kareç, cilësia e trajtimit të të paraburgosurve në të, si dhe masat e marra për zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit të parashtruara pas inspektimit të realizuar gjatë vitit 2018.

Nga ana e drejtuesit të institucionit, ekspertëve të grupit inspektues iu ofrua mundësia që të kishin akses brenda rregullave, të kontaktonin me gjithë personat dhe të vizitonin të gjitha ambientet që duhet të monitoronin.

Pasi u njoh me konstatimet e grupit inspektues, Avokati i Popullit ka detyrimin kushtetues dhe ligjor t'ju parashtojë konkluzionet përfundimtare, duke ju referuar si më poshtë vijon:

Shënime të përgjithshme

Qendra e Mbyllur për të Huajt, Kareç, është ngritur me Vendimin e Këshillit të Ministrave Nr.1083, datë 28.10.2009 “*Për ngritjen e Qendrës së Mbyllur dhe për miratimin e Rregullores së Organizimit dhe Funksionimit të saj*” me qëllim strehimin e të huajve të parregullt në territorin e Republikës së Shqipërisë, ndaj të cilëve është marrë një masë ndalimi në përputhje me legjislacionin në fuqi, individë të ndaluar për kalim të paligjshëm kufiri, si edhe azilkërkues potencialë.

Qendra e mbyllur është një strukturë në varësi të Drejtorisë së Migracionit, pjesë e Departamentit për Kufirin dhe Migracionin, në Drejtorinë e Përgjithshme të Policisë së Shtetit. Financimi i saj realizohet përmes buxhetit të shtetit.

Në përputhje me procedurën e zhvillimit të monitorimit, grupi inspektues kërkoi të takohej fillimisht me Drejtuesin e institucionit Z. Gëzim Goxhi i cili për momentin nuk ndodhej në institucion duke qenë se ishte drejtuar për në një aktivitet tjetër pune jashtë tij. Drejtuesi i institucionit pasi u kontaktua ndërpreu takimin dhe erdhi menjëherë për të na mundësuar dhënien e informacioneve që ishin pjesë e procedurave dhe veprimtarisë inspektuese të grupit të punës së ekspertëve të MKPT-së.

Gjatë takimit, grupi inspektues kërkoi fillimisht informacion në lidhje me mënyrën e trajtimit të personave në Qendrën e Mbyllur për të Huajt në Kareç, respektimin e të drejtave ligjore të tyre, si dhe me problematikat e ndeshura gjatë punës.

Kapaciteti zyrtar i kësaj qendre është për 100 persona. Qendra e mbyllur kishte 25 dhoma për të mundësuar akomodimin e 4 (*katër*) personave për çdo dhomë. Në mjediset e institucionit në kohën e inspektimit ndodheshin 17 persona, nga të cilat 16 meshkuj dhe 1 femër. Koha e qëndrimit të tyre në këtë qendër ishte 1-12 muaj.

Pasi mori informacionin e nevojshëm, grupi i inspektimit vizitoi ambientet e kësaj qendre. Nga informacioni i grumbulluar në vend gjatë kryerjes së inspektimit, rezultoi se gjendja faktike e ambienteve të kësaj qendre kishte pak ndryshime nga një vit më parë.

Rekomandimet e Avokatit të Popullit të parashtruara në vijim të inspektimit të realizuar në vitin 2018, ishin fokusuar kryesisht në mënyrën e trajtimit të shtetasve të huaj dhe përmirësimin e kushteve të jetesës së tyre me qëllim shmangien e rasteve të shkeljes të të drejtave të njeriut.

Sipas të dhënave që u morën gjatë kësaj vizite, evidentimit të gjëndjes së zbatimit të rekomandimeve të bëra më parë nga institucioni i Avokatit të Popullit, informacioneve të marra nëpërmjet intervistave konfidenciale me personat e privuar nga liria, si dhe bisedat me stafin e institucionit, rezultoi se:

- *Ishte plotësuar rekomandimi për marrjen e masave që procedurat e sigurisë në qendër të bazohen në respektimin e të drejtave themelore të njeriut si në fazën e identifikimit dhe regjistrimit ashtu dhe gjatë zhvendosjes dhe riatdhesimit të të huajve.*
- *Ishte plotësuar rekomandimi për marrjen e masave për vënien në funksionim të sistemimit të monitorimit me kamerave të perimetrit të brendshëm, duke shtuar kamera funksionale në hollet dhe korridoret e godinës, si dhe në koridoret e ambienteve të veçimit.*
- *Ishte plotësuar pjesërisht rekomandimi për pajisjen me televizorë të ambienteve të përbashkëta të brendshme, por nuk ishte realizuar lidhja e tyre me antenë satelitore për të mundësuar informimin e të huajve me ngjarjet që ndodhin në vendet e tyre dhe në botë në gjuhët që ata kuptojnë.*
- *Ishte plotësuar rekomandimi për marrjen e masave për pajisjen e kuzhinës së institucionit me mjete gatimi, aspirimi dhe larje industriale dhe pajisje të tjera të domosdoshme.*

Ndërkohë që një pjesë e rekomandimeve të paraqitura nga Avokati i Popullit të një viti më parë nuk kishin gjetur zbatim dhe nuk ishin plotësuar.

Më konkretisht:

- *Nuk ishte plotësuar rekomandimi për marrjen e masave të nevojshme për shtimin e stafit të kësaj qendre me një punonjës social, një psikolog, një jurist, dhe një punonjës sanitar, me qëllim respektimin e të drejtave të të huajve të parregullt në Republikën e Shqipërisë në përputhje me ligjin dhe aktet nënligjore në fuqi.*
- *Nuk ishte plotësuar rekomandimi për marrjen e masave për të krijuar ambientet rekreative të brendshme e të jashtme të qëndrës me pajisjet e nevojshme për aktivitete sportive dhe për ndërtimin e një këndi lojrash për fëmijët për të mundësuar trajtimin dinjitoz të tyre.*
- *Nuk ishte plotësuar rekomandimi për marrjen e masave për vënien në funksionim të sistemimit të njoftimit me zilet e emergjencës në dhomat e fjetjes të të huajve dhe instalimin e këtij sistemi në dhomat e veçimit.*
- *Nuk ishte plotësuar rekomandimi për marrjen e masave për të pajisur ambientet e kësaj qendre me aparate kartofonike, sikurse është parashikuar në rregulloren e institucionit.*
- *Nuk ishte plotësuar rekomandimi për marrjen e masave për sigurimin e një lavatriçeje shtesë në shërbimin e lavanderisë.*
- *Nuk ishte plotësuar rekomandimi për marrjen e masave për pasurimin e bibliotekës me literaturë dhe akte juridike në gjuhë të huaj.*

- *Nuk ishte plotësuar rekomandimi për marrjen e masave për vendosjen në ambientet e korridoreve të qendrës të posterave, me të drejtat ligjore të shtetasve të huaj të ndaluar aty por u konstatua se këto materiale ishin vendosur në tavolina pranë këtyre ambjenteve pasi sipas autoriteteve ato griseshin nga personat e privuar nga liria.*

Trajtimi

Gjatë vizitës monitoruese, grupi inspektues pati si objekt të punës së tij mbledhjen e informacionit lidhur me trajtimin e të huajve të strehuar në këtë qendër, si dhe identifikimin e rasteve të përdorimit të presionit psikologjik, të dhunës fizike, apo të ushtrimit të forcës tej kufijve të parashikuar nga aktet normative në fuqi ndaj kësaj kategorie. Grupi inspektues u takua me personat e huaj që ndodheshin në këtë qendër dhe bisedoi me ta në mënyrë konfidenciale.

Nga biseda e bërë me ta, përgjithësisht nuk rezultoi që ndaj tyre të ishte ushtruar dhunë fizike apo psikologjike nga punonjësit e Policisë së Shtetit apo nga personeli civil që shërbente në këtë qendër.

Por një person (*shtetas i huaj, M. W*) gjatë bisedës së realizuar me të pretendoi se në muajin prill 2019 rreth orës 23:00 është goditur nga një punonjës policie që shërbente në këtë institucion pasi kishte kërkuar të informohej për arsyet e qëndrimit në këtë qendër.

Personi u pyet nga grupi i inspektimit nëse kishte shenja të dhunës në trup por ai theksoi se nuk kishte shenja të tilla. Për këtë pretendim u pyetën punonjësit e institucionit që na shoqëronin dhe ata nuk e konfirmuan se kishte ndodhur një episod i kësaj natyre.

Gjithashtu mbi këtë çështje u verifikuan edhe regjistrat përkatës të institucionit ku u konstatua se **nuk figuronte e regjistruar ndonjë ngjarje, ankesë apo pretendim dhune lidhur me këtë rast.**

Grupi i inspektimit paralelisht pyeti edhe disa persona të tjerë të cilët ishin shtetas të huaj të privuar nga liria të cilët nuk e konfirmuan këtë detaj por njëri prej tyre (*M.Y*) i cili gjendej në katin e dytë të godinës megjithëse nuk kishte informacion për bisedën që ishte realizuar nga grupi inspektues me personin që pretendonte për dhunim, pranoi se e kishte parë shtetasin M.W i cili ishte goditur nga një punonjës policie disa muaj më parë (*në shkurt ose mars 2019*) por pa arritur të cilësonte kohën më saktë.

Mbi këtë situatë grupi i inspektimit konstaton se nga ana e stafit të institucionit duhet të merren masa të shtuara për parandalimin dhe evidentimin e rasteve të mundëshme të dhunës fizike apo psikologjike ndaj personave të huaj të ndaluar, identifikimin dhe zbatimin e masave disiplinore ndaj personave përgjegjës si dhe pasqyrimin e saktë dhe të menjëherëshëm të ngjarjeve të dhunës në regjistrat përkatës.

Në bazë të intervistave të realizuara, u parashtrua një pretendim nga një person tjetër dhe konkretisht nga *znj.M.Z*, që ishte akomoduar në këtë qendër e cila kërkonte të takohej më tepër me bashkëshortin e saj që ndodhej në këtë qendër pasi koha prej dy orësh ishte e pamjaftueshme.

Lidhur me këtë rast çojmë se duhet të merren masat e domosdoshme për trajtimin e diferencuar sipas standardeve ndërkombëtare duke qenë se e gjithë familja ndodhej në të njëjtin institucion dhe ekzistonin kushtet për të bërë të mundur zgjatjen e takimeve mes tyre.

Znj.M. Z. gjithashtu kishte pësuar një abort rrjedhojë e një shtatzanie e cila nuk kishte zhvilluar në mënyrë të shëndetëshme. Mbi këtë çështje u pyet edhe ndihmësmjeku i institucionit, i cili sqaroi se aborti ishte realizuar në Spitalin Rajonal Durrës pasi ishte miratuar nga bashkëshorti dhe nga vetë gruaja shtatzënë dhe pas konsultave të nevojshme me mjekët specialistë. Ky fakt u konfirmua edhe nga *znj.M.Z* dhe nga bashkëshorti i saj.

Gjatë pyetjeve të mëtejshme *znj.M.Z*, tregoi se aktualisht ajo kishte nevojë për shërbimin stomatologjik në institucion ose jashtë tij pasi për një periudhë prej gati dy javësh kishte dhimbje të njërit prej dhëmbëve të saj dhe ky shërbim nuk po i ofrohej.

Disa ankesa u morën për cilësinë e jetesës në institucion. Ankesa pati edhe për orarin e ajrimit për 2 orë të parashikuara, të cilësuar prej tyre si të pamjaftueshëm si edhe mungesën e aktiviteteve rekreative.

Komunikimi me botën e jashtme i tyre përmes aparateve kartofonike ende nuk ishte mundësuar dhe personave që ishin akomoduar në këtë qendër të mbyllur u lejohej të përdornin telefonin celular personal vetëm gjatë orarit të daljes në ajrim gjatë dy orëve të lejuara. **Ankesa pati në disa raste edhe për trajtimin ushqimor, si jo i shumëllojshëm dhe i pamjaftueshëm.**

Nga verifikimi i menisë javore në kuzhinë u konstatua se **ajo nuk ishte e shumëllojshme**. Nga punonjësi i kuzhinës grupi u informua se trajtimi me ushqim i të huajve bëhej në bazë të normativave të miratuara nga Ministri i Punëve të Brendshme dhe Ministri i Shëndetësisë dhe Urdhrit të DPP-së nr.1812/1, datë 26.08.2010 dhe VKM nr.702 datë 21.08.2013 “*Për trajtimin me ushqim të punonjësve të Gardës së Republikës, të punonjësve të Policisë së Shtetit, të studentëve dhe kursantëve në shkolla të policisë së shtetit, si dhe të shtetasve të ndaluar deri në sqarimin e pozitës së tyre*”. Sipas tij, numri i ndryshueshëm i shtetasve të trajtuar në Qendër e vështirëson gatimin me sasinë e parashikuar të asortimenteve për kuotë.

Të ndaluarit paraqitën ankesa lidhur me pamundësinë për t’u informuar me ngjarjet që ndodhin nga vendet e tyre dhe në botë në gjuhët që ata kuptojnë, sepse televizorët nuk ishin të lidhur me pajisje satelitore.

Gjithashtu ankesa u paraqitën edhe përsa i takon kohës së qëndrimit në këtë institucion pasi **nga autoritetet nuk u është dhënë informacion se sa do të jetë kjo e fundit si dhe për arsyet që mbahen të privuar nga liria.**

Disa persona paraqitën pretendimin se edhe pyetja e tyre nga autoritetet shqiptare (*nga prokurorë ose oficerë të policisë gjyqësore*) **në disa raste bëhet pa praninë e përkthyesve të gjuhës arabe dhe duke përdoruar ato pak njohuri gjuhësore të gjuhës angleze.**

Po ashtu, u administruan edhe ankesa dhe pretendime lidhur me shërbimin shëndetësor që ofrohet në këtë qendër si dhe mungesën e stafit psiko-social **pasi vijonte të mungonte**

specialisti psikolog. Gjithashtu u konstatua se shërbimi stomatologjik mungonte tërësisht në këtë qendër.

Është për tu theksuar se **individët që shprehin dëshirën e tyre për të aplikuar për azil duhet t'u jepej trajtim i veçantë në procedurën e paraidentifikimit**, duke marrë parasysh nacionalitetin e tyre, grupin e gjuhës dhe asistencën dhe trajtimin e diferencuar për grupe të tilla. Gjithashtu masat shtrënguese, duke përfshirë përdorimin e forcës dhe veçimin e zgjatur, nuk duhet të përdoren në rastin e migrantëve që refuzojnë të identifikohen.

Masat mbrojtëse

Në bazë të VKM nr.1083 datë 28.10.2009 “Për ngritjen e Qendrës së Mbyllur dhe për miratimin e Rregullores së Organizimit dhe Funksionimit të saj” dhe Rregullores së Brendshme të Qendrës, miratuar me Urdhrin Nr.117, datë 09.02.2010, të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit, të huajt e ndaluar dhe akomoduar në këtë Qendër kanë të drejtën të përfitojnë asistencë individuale mjekësore, ligjore e sociale. Nga inspektimi u konstatua se **shërbimi shëndetësor, psiko-social dhe ligjor kishin mangësi dhe për rrjedhojë çënoheshin standardet e trajtimit të kësaj kategorie.**

Në organiken e kësaj qendre në stafin psiko-social është parashikuar pozicioni për psikolog **por ky vend vijonte të ishte vakant** ndërkohë nuk ishte parashikuar personel administrate si jurist, i cili është i domosdoshëm për të përmbushur nevojat për shërbim ligjor ndaj personave që mbahen të privuar nga liria si dhe paralelisht nevojat institucionale të parashikuara në pjesën e pestë të VKM-së së sipërcituar. Këto funksione në kohën e monitorimit kryheshin nga punonjësit e tjerë të qendrës dhe nga stafi drejtues.

Nga inspektimi u konstatua se **në korridorët e qendrës nuk kishte të afishuara postera me të drejtat e personave të huaj të ndaluar në këtë qendër.** Sipas punonjësve të policisë, ishin vendosur postera, por ato ishin grisur nga të ndaluarit. Ndërkohë u konstatua se materialet informuese në disa gjuhë të huaja me të drejtat e personave të huaj të ndaluar, mbaheshin në tavolina jashtë këtyre ambjentëve. Personat e huaj të ndaluar mund ti aksesonin këto materiale gjatë kohës që dilnin për ajrim.

Theksojmë se autoritetet **duhet të vënë në dispozicion, dokumentacionin gjithëpërfshirës për aksesin në të drejtat dhe rregullat e jetës në këtë qendër në një gjuhë të kuptueshme për të gjithë, gjithashtu dhe të përmirësohet shpërndarja e informacionit për azilkërkuesit dhe grupet vulnerabël.**

Sistemi i pritjes dhe i kontrollit fizik për pritjen dhe intervistim e të huajve kryhej konform rregullores së përgjithshme dhe asaj të brendshme. Në Qendër ishin hapur dosjet personale të të huajve të ndaluar, regjistri i pranimeve, regjistri i takimeve, regjistri i hyrje/daljeve, regjistri i marrjes-dorëzimit të shërbimit, si dhe procesverbalet për marrjen në dorëzim të sendeve personale dhe të vlerave monetare.

Ambienti ku depozitoheshin vlerat monetare dhe sendet personale funksiononte sipas Rregullores. Nga verifikimi dhe inspektimi i dokumentacionit nuk u konstatuan parregullësi. Të gjitha veprimet që kryheshin me të huajt lidhur me sendet personale dhe vlerat monetare regjistroheshin në regjistrin përkatës.

Lidhur me çështjen e sigurisë, Qendra e Mbyllur për të Huajt, Kareç, ishte e pajisur me kamera vëzhgimi si në mjediset e jashtme ashtu dhe në ambientet e brendshme. Nga informacioni i marrë nga Drejtuesi i kësaj qendre rezultoi se sistemi i monitorimit funksiononte. **U konstatua se zilet e emergjencës në dhomat e fjetjes të të huajve nuk funksiononin.**

Në këtë qendër kishte katër ambiente veçimi, të cilat ishin me kubaturë dhe hapësirë të mjaftueshme, dritare me përmasa të cilat lejojnë ajrosjen dhe futjen e dritës natyrale. Ato kishin tualete dhe paisje **hidrosanitare por u konstatua se këto ambiente kishin nevojë për investime pasi pajisjet përgjithësisht ishin të dëmtuara dhe nuk funksiononin.**

U evidentua se masat e sigurisë me izolim jepeshin nga Drejtori i Qendrës. Zakonisht masat e sigurisë ishin dhënë në pak raste dhe jo më tepër se një ditë.

Dyert e dhomave të izolimit ishin prej hekuri dhe të një formati burgu dhe jo të një qëndre pritëse. Dhomat e izolimit **nuk ishin të pajisura me sistem alarmi** që i jep mundësi personit të izoluar të thërrasë një anëtar të personelit sipas rregullores “Masat e Sigurisë” Kreu IV, neni 7.

Për të huajt femra dhe të miturit, kishte një sektor të veçantë, i cili ishte i ndarë nga sektori i meshkujve. Aktualisht në të gjithë këtë sektor ndodhej vetëm një person i huaj femër. Nga drejtuesi i institucionit na u sqarua se në rastet kur të huajt e strehuar ishin me familjet, ata akomodoheshin së bashku në ambiente të veçanta. Megjithatë u konstatua se çifti që kishte pësuar situatën e abortit vijonte të ishte i ndarë në mjedise më vehte për gruan dhe gjithashtu për bashkëshortin e saj.

Lidhur me funksionimin e sistemit të kërkesë/ankesave, kjo qendër dispononte një regjistër ku pasqyroheshin kërkesat dhe ankesat e të huajve. Regjistri përmbante rubrika të specifikuar mbi ankesën dhe zgjidhjen e saj dhe i referoheshin punonjësës sociale apo punonjësit të sigurisë, të cilët merrnin masa për të njoftuar drejtorin e institucionit dhe zgjidhjen e menjëhershme të ankesës.

Vizitat nga familjarët, avokatët, përfaqësuesit diplomatikë etj, kryheshin sipas parashikimeve në Rregullore dhe regjistroheshin në regjistrin përkatës.

Kushtet materiale

Kjo qendër përbëhej nga një godinë dy katëshe, me një pjesë të parashikuar për zyra administrative dhe pjesa tjetër për regjim me 25 dhoma akomodimi, 4 dhoma veçimi, bibliotekë, lavanteri, dushe, ambient rekreacioni, magazina dhe ambiente ajrosje të jashtme. Kushtet e strehimit në këtë Qendër ishin brenda normave të parashikuara.

Gjithsesi, sektori i katit të parë **paraqiste probleme të kushteve sanitare dhe materiale.** Grupi i inspektimit vizitoi dhomat e banimit të cilat ishin të pajisura me materiale bazë e tualete për secilën prej tyre. **Ambjentet e dhomave kishin nevojë që të lyheshin.**

Pajisjet brenda në dhomë përbëheshin nga krevatë e dollapë. Dhomat ishin të parashikuara për 2, 4 dhe 8 persona. Ato kishin dritare me përmasa të tilla që lejonin ajrosjen dhe futjen dritës natyrale. Gjithashtu dhomat ishin të pajisura edhe me ndriçim artificial. Nuk u konstatua prania e insekteve apo brejtësve.

Në rastet e mungesës së energjisë elektrike nga rrjeti, ndriçimi artificial sigurohej nga një gjenerator. **Problem shqetësues përbënte ngrohja e ambienteve të Qendrës, sepse ndonëse ishte instaluar sistemi i ngrohjes me kaldajë, ai nuk ishte vënë në funksionim gjatë gjithë periudhave të ftohta të motit pasi shpenzonte shumë karburant dhe nuk kishte fonde për përbalimin e këtij shpenzimi.**

Të huajve, për ruajtjen e higjienës personale iu jepeshin detergjente, si sapun, shampo, ilaç rrobash, furça dhe pastë dhëmbësh. **Pati ankesa lidhur me furnizimin me materiale higjienike në ambientet e Qendrës pasi disa banues i kishin përdorur keto materiale në një formë vetlëndimi si një mënyrë pakënaqësie ndaj mbajtjes së tyre në një qendër të mbyllur.**

Gjithashtu ankesa kishte edhe për furnizimin e personave të huaj të ndaluar me veshje të cilat ishin të pamjaftueshme. Larjet e trupit bëheshin me grafik në 2 dushet e përbashkëta të cilat ishin të pajisura me bojlerë për të mundësuar ujin e ngrohtë. Lavanteria kishte një lavatriçe që shërbenin për të huajt e ndaluar.

Kishte një mjedis ambulator (dhoma e kryeinfermierit), e cila ishte e pastër dhe e pajisur me orenditë e nevojshme, si krevat, tavolinë dhe karrige.

Sipas stafit, ambienti i ajrimit përdorej edhe për lojra sportive, por fusha ishte e papërshtatshme për zhvillimin e lojrave me top. Nga punonjësit e qendrës u konfirmua se po punohej për krijimin e një fushe sporti. Ndërkohë u konstatua se nuk kishte një kënd lodrash për fëmijët në pjesën e jashtme por ishte përshtatur një ambient i tillë në pjesën e brendëshme.

Qendra e mbyllur kishte një bibliotekë, e cila kishte literaturë fetare, por nuk ishte pasuruar me botime në gjuhën arabe, si dhe në literaturë juridike. Në qendër kishte një ambient kulti, si dhe ishte krijuar edhe një ambient faljeje për praktikantët e besimit musliman.

Grupi i inspektimit konstatoi se kuzhina e qendrës dhe mensa ishin të pastra dhe orenditë e sistemuara. Mensa kishte tavolina dhe karrige të mjaftueshme për kapacitetin e qendrës, ndërsa në kuzhinë ishin realizuar disa investime në pajisje dhe materiale të tjera lehtësuese me ndihmën e Caritas.

Në këtë qendër **nuk kishte njësi tregtare për të mundësuar blerje të artikujve të ndryshëm nga personat e strehuar në këtë qendër.** Në rast nevoje, artikujt e nevojshëm siguroheshin nga punonjësit e institucionit, të cilat i blinin jashtë institucionit.

Aktivitetet

Grupi inspektues konstatoi se ajrimi i të ndaluarve dhe zhvillimi i aktiviteteve argëtuese e sportive nuk bëhej sipas rregulloreve në fuqi. Sikurse u verifikua nga bisedat me personat e ndaluar në qendër si dhe nga bisedat me pjesëtarë të stafit, të huajt bënin ajrim të jashtëm, dhe lejoheshin të kalonin në ambientin për ajrim të brendshëm.

Nga stafi, grupi inspektues u informua që **aktiviteti sportiv ishte i pamundur si rrjedhojë e pamundësisë financiare për të realizuar terrenet e nevojshme në ambientet e jashtme të qendrës por po punohej në këtë drejtim.**

Sipas organikës së miratuar, qendra kishte vetëm specialistë për pranim dhe intervistim, por **nuk kishte specialitete të tilla tepër të rëndësishme për natyrën e funksionimit të saj, si psikologë, edukatorë dhe juristë.**

Duke marrë në konsideratë faktin se në këtë qendër vijnë persona me trauma të tipeve të ndryshme, familje të shpërngulura nga vende në gjendje lufte etj, grupi i inspektimit konkludoi se stafi psiko-social duhet të jetë konform parashikimeve ligjore në Rregulloren për Qendrën e Mbyllur për të Huajt, respektivisht në Pjesën e Pestë, Kreu III “*Asistenca sociale, koha e lirë dhe zhvillimi i përgjithshëm*”, nenet 1 dhe 2, për të plotësuar të gjitha nevojat e shtetasve të huaj në aspektin psiko-social dhe përmirësimit të gjendjes së tyre psikologjike gjatë qëndrimit të tyre në këtë qendër.

Lidhur me paraqitjen e ankesave dhe rrugën që ndiqet për zgjidhjen e tyre, grupi inspektues u informua se kishte kanale komunikime me UNHCR ku personat e strehuar në qendër mund të drejtoheshin dhe referonin problemet e tyre.

Shërbimi shëndetësor

Në organikën e qendrës së mbyllur **nuk kishte mjek, por ndihmësmjek. Gjithashtu nuk kishte as stomatolog.** Në rast nevoje, të huajt dërgoheshin tek stomatologu privat. Ndhimësmjeku kryente vizitat e të gjithë personave që në momentet e para sapo ata ndaloheshin në këtë qendër dhe në mënyrë periodike në vijimësi.

Në rastet kur kërkoheshin ekzaminime të specializuara apo të sëmundjeve infektive, të huajt dërgoheshin në Spitalin Rajonal Durrës, apo trajtoheshin nga Sektori i Higjienës, pranë Drejtorisë së Shëndetit Publik Durrës. **Institucioni nuk kishte një autoambulancë. Në rastet emergjente përdoreshin makinat e qendrës për transportimin e të huajve pranë qendrave spitalore.**

Nga ajo çka u konstatua nga grupi i inspektimit **vihej re se qendra kishte probleme lidhur me furnizimin me medikamentet mjekësore të nevojshme.** Një pjesë e medikamenteve ofroheshin në formë donacioni nga shoqata Caritas dhe pjesa tjetër **blihej me fondet e institucionit por sërish nuk arrihej të plotësoheshin nevojat.** Nga këqyrja e dokumentacionit u konstatua se ekzistonin dy regjistra, njëri i vizitave dhe tjetri i mjekimit të cilat ishin plotësuar me rregull.

Në përfundim të inspektimit u zhvillua sërish një takim me drejtuesin e institucionit, ku në mënyrë të përmbledhur iu bënë me dije gjetjet dhe problematikat e evidentuara.

Për sa më sipër dhe në mbështetje të pikës 3, të nenit, 63 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë ku parashikohet se: “*Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike*”; të nenit 21, gërma “b” të ligjit nr. 8454 datë. 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, i ndryshuar, ku thuhet se: “*Avokati i Popullit paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive; si dhe në bazë të nenit 74/1 pika “b” të ligjit nr. 9888 datë 10.03.2008 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8328 datë 16.04.1998, Për të drejtat dhe trajtimin e të paraburgosurve dhe të dënuarve me burgim*” ku midis të tjerash parashikohet se: “*Avokati i Popullit nëpërmjet Mekanizmit Kombëtar për parandalimin e torturës, trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtërues ka këto kompetenca:*

b) paraqet rekomandime për organet përkatëse, me qëllim që të përmirësohet trajtimi dhe kushtet e individëve që u është hequr liria dhe të parandalohet tortura dhe trajtimi ose dënimi i egër, çnjerëzor dhe poshtëruës”,

REKOMANDOJMË:

1. Marrjen e masave të nevojshme për shtimin e stafit të kësaj qendre me një mjek, një punonjës social, një jurist, dhe një punonjës sanitar, me qëllim respektimin e të drejtave të të huajve të parregullt në Republikën e Shqipërisë në përputhje me ligjin dhe aktet nënligjore në fuqi.
2. Marrjen e masave për plotësimin e vendit vakant të psikologut në institucionin e Qendrës së Mbyllur për të Huajt në Kareç.
3. Marrjen e masave nga ana e stafit të institucionit për parandalimin dhe evidentimin e rasteve të mundëshëm të dhunës fizike apo psikologjike ndaj personave të huaj të ndaluar, identifikimin dhe zbatimin e masave disiplinore ndaj personave përgjegjës si dhe pasqyrimin e saktë dhe të menjëherëshëm të ngjarjeve të dhunës në regjistrat përkatës.
4. Marrjen e masave për zgjatjen e orarin e ajrimit gjatë stinës së verës për të huajt e parregullt të ndaluar, për shkak të zgjatjes së ditës dhe mungesës së aktiviteteve rekreative që duhet të ofronte Qendra e Mbyllur për të Huajt në Kareç.
5. Marrjen e masave të menjëherëshme për të ofruar shërbimin stomatologjik nga institucioni i Qendrës së Mbyllur për të Huajt në Kareç.
6. Marrjen e masave të menjëherëshme lidhur me furnizimin në kohë të institucionit me medikamentet mjekësore të nevojshme sipas nevojave të personave të huaj të ndaluar.
7. Marrjen e masave për të krijuar ambientet rekreative të brendshme e të jashtme të qendrës me pajisjet e nevojshme për aktivitete sportive dhe për ndërtimin e një këndi lojrash për fëmijët për të mundësuar trajtim dinjitoz të tyre.
8. Marrjen e masave për vënien në funksionim të sistemimit të njoftimit me zilet e emergjencës në dhomat e fjetjes të të huajve dhe instalimin e këtij sistemi në dhomat e veçimit.
9. Marrjen e masave për të realizuar investime në sistemet hidrosanitare dhe ato elektrike në dhomat e izolimit.
10. Marrjen e masave për të realizuar lysterjen e dhomave të personave të ndaluar në mjediset e Qendrës së Mbyllur për të Huajt në Kareç.
11. Marrjen e masave për të pajisur ambientet e kësaj qendre me aparate kartofonike, sikurse është parashikuar në rregulloren e institucionit.
12. Marrjen e masave të domosdoshme për trajtimin e diferencuar sipas standadeve ndërkombëtare për rastet kur anëtarët e një familjeje ndodhen në të njëjtin institucion për të bërë të mundur zgjatjen e takimeve mes tyre.
13. Marrjen e masave për të garantuar sistemin e ngrohjes të ambienteve të Qendrës së Mbyllur për të Huajt në Kareç.
14. Marrjen e masave për furnizimin me materiale higjienike në shërbim të nevojave të personave të huaj të ndaluar në ambjentet e Qendrës së Mbyllur për të Huajt në Kareç.

15. Marrjen e masave për furnizimin e personave të huaj të ndaluar me veshjet e nevojshme në përputhje me stinët e vitit.
16. Marrjen e masave për pajisjen e institucionit me autoambulancë për transportimin e personave të privuar nga liria pranë qendrave spitalore të specializuara sipas nevojave.
17. Marrjen e masave të menjëherëshme për përmirësimin e cilësisë dhe shumëllojshmërisë të ushqimit për të huajt e ndaluar që janë akomoduar në Qendrën e Mbyllur për të Huajt në Kareç.
18. Marrjen e masave të menjëherëshme për të vënë në dispozicion të personave të privuar nga liria të dokumentacionit gjithëpërfshirës, për aksesin në të drejtat dhe rregullat e jetës në këtë qendër në një gjuhë të kuptueshme për të gjithë, gjithashtu dhe të përmirësohet shpërndarja e informacionit për azilkërkuesit dhe grupet vulnerabël.
19. Marrjen e masave për të siguruar lidhjen e televizorëve në ambientet e përbashkëta me pajisje satelitore për të mundësuar informimin e të huajve të parregullt të ndaluar, me ngjarjet që ndodhin nga vendet e tyre dhe në botë në gjuhët që ata kuptojnë.
20. Marrjen e masave për vendosjen në ambientet e koridoreve të qendrës, të posterave, me të drejtat ligjore të shtetasve të huaj të parregullt të ndaluar.
21. Marrjen e masave të menjëherëshme për të siguruar pyetjen e personave të privuar nga liria nga autoritetet përkatëse me praninë e një përkthyesi në gjuhën amëtare të tyre për të garantuar të drejtat themelore.
22. Marrjen e masave për pasurimin e bibliotekës me literaturë dhe akte juridike në gjuhë të huaj.

Për qëndrimin që do të mbaj institucioni, si dhe dhe masat që do të marrin në zbatim të këtyre rekomandimeve, duhet që të vihemi në dijeni brenda afatit 30 ditor sipas nenit 22 të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, i ndryshuar.

Duke besuar në mirëkuptimin dhe bashkëpunimin tuaj.

K O M I S I O N E R E

Ermonela XHAFA

*Konc. & Dak.
Genci Tërpo
Dak
Alfred Koçobashi*